

ITALO

SVEVO

YAŞLILIK

Çeviri: NEYYİRE GÜL IŞIK

ITALO SVEVO
YAŞLILIK

Senilità, Italo Svevo

© 1998, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1998

2. basım: Mart 2014, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3

Güven İş Merkezi, Bağcılar, İstanbul

Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-1850-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 10758

ITALO SVEVO

YAŞLILIK

ROMAN

İtalyanca aslından çeviren

Neyyire Gül Işık

♥can

Italo Svevo'nun Can Yayınları'ndaki diğler kitapları:

Zeno'nun Bilinci, 1998

Kötü Bir Şaka, 2007

Hayat İşte, 2012

ITALO SVEVO, 1861'de İtalya'nın Trieste kentinde doğdu. 1892'de yayımlanan ilk romanı *Hayat İşte*, içedönük, çözümleyici yapısı ve başarısızlığa mahkûm kahramanının acılarını betimleyişi bakımından roman türüne büyük yenilikler getirmesine karşın fazla ilgi görmedi. 1898'de yayımlanan *Yaşlılık*'in da ilgi görmemesi üzerine yazmayı bıraktı. James Joyce'la tanışması, Svevo'nun yazgısını değiştirdi. Romanları Joyce tarafından çok beğenilince Svevo, *Zeno'nun Bilinci*'ni (1923) öbür kitapları gibi kendi olanaklarıyla yayınladı. Birkaç yıl sonra Joyce, romanı tanınmış iki Fransız eleştirmene gönderince, Svevo bir anda üne kavuştu. Şair Eugenio Montale'nin övgü dolu eleştirilerine karşın İtalya'da tanınması zaman aldı. Svevo, *Zeno'nun Bilinci*'nin devamını niteliğindeki bir roman üzerinde çalışırken, 13 Eylül 1928 günü bir araba kazasında öldü.

NEYYİRE GÜL IŞIK, Ankara'da doğdu. Yükseköğrenimini Floransa Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde tamamladı. İÜ Edebiyat Fakültesi'nde İtalyan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı ile İspanyol Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda öğretim üyeliği yaptı. Gasset, Svevo, Ibáñez, Goytisolo, Sciascia, Tabucchi gibi yazarların eserlerini dilimize kazandırdı. Yaşar Kemal'in *Sarısıcak* adlı kitabı ile Nâzım Hikmet'in *Memleketimden İnsan Manzaraları*'nı İspanyolcaya çevirdi; *İspanya: Bir Başka Avrupa* adlı bir kitap yayınladı. Halen Complutense Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı dersleri veriyor.

1

İlk iş olarak, söylediği ilk sözlerle, kızı uyarmayı istedi; pek ciddi bir ilişki kurup da yükümlülük altına girmek niyetinde değildi. Üç aşağı beş yukarı şöyle dedi yani: “Seni çok seviyorum, yine senin iyiliğin için, istiyorum ki anlaşalım da çok ihtiyatlı davranalım.” Bu sözler öylesine ihtiyatlıydı ki bunların, birine duyulan aşktan ötürü söylendiklerine inanmak güçtü; biraz içten konuşsaydı şöyle demesi gerekirdi: “Sana bayılıyorum ama benim yaşantımda gönül eğlencesinden başka bir şey olmazsın. Benim başka görevlerim var, mesleğim, ailem.”

Ailesi mi? Topu topu bir kız kardeşi, ne manen ne de maddeten fazla yer tutan, ufak tefek, soluk benizli, kendisinden birkaç yaş küçük ama karakterinden, belki de yazgısından ötürü daha yaşlı. Aralarında bencil ve genç olan kendisiydi; kızcağız kendini unutmuş bir anne gibi onun için yaşıyordu; ama bu, ondan, kendi yazgısına bağlanmış, olanca ağırlığıyla üzerine yüklenmiş bir başka önemli yazgı olarak söz etmesini engellemiyordu; işte böyle, omuzlarını onca sorumluluğun baskısı altında çökmüş duyarak, yaşamın bir ucundan öbür ucuna, ihtiyatla ilerlemekteydi; her türlü tehlikeden ama aynı zamanda zevkten, mutluluktan sakınıyordu. Otuz beş yaşında, yüreğinde doyumсуuz kalmış bir zevk ve aşk isteği

vardı, yaşamanın tadını çıkaramadığından, şimdiden buruklaşmıştı; kafası ise kendi kendisine ve karakterinin zayıflığına karşı korkuyla doluydu; ama doğrusu ya, bu da deneyim değil, kuşku düzeyindeydi.

Emilio Brentani'nin meslek yaşamı daha karmaşıktı; çünkü her şeyden önce iki uğraştan, birbirinden kesinlikle ayrılmış iki amaçtan oluşuyordu. Bir sigorta şirketindeki küçük memuriyetinden ufacık ailesinin geçimini çıkarıyordu. Öteki uğraşı edebiyattı ve kendisini üç-beş kişinin tanınmasının dışında herhangi bir yarar sağlamıyordu –edebiyat tutkusundan çok gururunu tatmin ediyordu bu– ama zahmetli bir yanı da yoktu nasıl olsa. Uzun yıllar önce, kent basınının göklere çıkardığı bir roman yazmıştı, sonra kendisine güvenmediğinden değil, üşendiğinden, hiçbir şey yapmamıştı. İkinci hamur kâğıda basılmış roman, kitapçı raflarında sararmıştı; ama basıldığında Emilio'dan yalnızca geleceğin büyük umudu olarak söz edilmişken şimdi kentin kısıtlı sanat bilançosunda adı yazara çıkmıştı işte. O ilk yargı bir daha yenilenmemiş, evrim geçirmişti.

Yapıtının beş para etmediğinin açık seçik bilincinde olduğundan, geçmişe bakıp böbürlendiği yoktu ama hem yaşamında, hem sanatında hep hazırlık aşamasında bulunduğuna inanıyordu; yüreğinin derinliklerinde kendi kendini henüz etkinliğe geçmemiş, yapım halinde, dâhiyane bir makine sayıyordu. Hep bekleyerek yaşıyordu, sabırsızdı, beyninden gelecek bir şeyi, sanatı; dışarıdan gelecek bir şeyi, talihi, başarıyı bekliyordu; tükenmez enerji yaşını çoktan geride bırakmamıştı sanki.

Angiolina, iri mavi gözlü, uzun boylu, sağlam yapılı ama ince endamalı, kıvrak bir sarışın, yaşamın ışığı yüzüne vurmuş, amber sarısına sağlığın pembeliği karışmış, yanında yürüyordu; başını, her yandan saran altının ağırlığıyla bükülmüş gibi bir yana eğiyordu, işittiği sözlere

bir yorum çıkarmak istermiş gibi her adımda zarif şemsiyesiyle dokunduğu yere dikmişti gözlerini. Anladığını sandığında, “Ne tuhaf!” dedi, mahcup mahcup bakıyordu göz ucuyla, “Benimle hiç böyle konuşan olmadı.” Anlamamıştı ama erkeğin kendisine düşmeyen bir görevi, onu tehlikeden uzak tutma görevini üstlendiğini görerek pek hoşlanmıştı. Sonuç olarak, onun kendisine sunduğu sevgi tatlı bir ağabey sevecenliğine büründü.

Bu ilkeler dile getirildikten sonra, berikinin içi rahatladı, yeniden duruma uygun bir dil kullanmaya başladı. Uzun yıllar boyunca kendi isteğinin olgunlaştırıp incelttiği âşıkdaşlık laflarını o sarışın başın üstüne yağdırdı, gel gelelim o sözleri söylerken sanki o anda, Angiolina'nın mavi gözlerinin sıcaklığından doğmuşlar gibi yenilendiklerini, gençleştiklerini duyuyordu. Yıllardır duymadığı bir duygu kapladı içini; düşünceler, sözcükler yüreğinin ta derinliklerinden fıskırıyordu sanki; neşesiz yaşantısının o anına garip, unutulmaz bir dinlenme, bir huzur görünümü veren bir ferahlıktı bu. Bir kadın ayak basıyordu o yaşama! Gençlikle, güzellikle pırl pırl parlayan o kadın, o yaşamı baştan aşağı aydınlatacak, isteklerle dolu, yapayalnız, hüznü geçmiş unutturacak, gelecek için neşe vaat edecekti; kendisi için hiçbir tehlikesi olmazdı bunun kuşkusuz.

Kıza, kolay, kısa süreli bir serüven arayışı içinde yaklaşmıştı; şu sık sık kulağına gelen ama kendi payına hiç düşmemiş, düşmüşse bile hatırlanmaya değmeyen türden serüvenlerden. Doğrusu başlangıçta hem kolay hem kısa süreli gözüküyordu. Şemsiye tam kendisine yaklaşma fırsatı verecek anda yere düşmüştü, hatta –Neredeyse mahsus yapar gibi!– kızın dantellere sarılı beline takılmıştı; ne kadar çekiştirse çıkmıyordu. Ama sonra o insanı şaşkırtan tertemiz profilin, o güzelim sağlığın karşısında –söz sanatı meraklılarının gözünde yozlaşma ile sağlık

uzlaşmaz– yanılmaktan korkarak kendini tutmuş, sonunda yumuşak çizgileri özenle çizilmiş bir gizemli yüzü seyre dalmıştı, daha şimdiden hayatından memnun, şimdiden mutluydu.

Angiolina kendisiyle ilgili pek az şey anlatmıştı birinci kez ama tüm varlığıyla kendi duygularına gömülmüş bulunan Emilio bu kadarcığı da işitmedi. Kız yoksul, hem de pek yoksul olmalıydı ama şimdilik geçimini sağlayabilmek için çalışmak zorunda değilmiş – bunu şöyle bir üstten alan edayla bildirmişti. İşte böyle olunca serüven daha da tatlılaşıyordu; çünkü insanın canı eğlenmek istediğinde açlığı yakında duymak keyif kaçırıcıdır. Demek oluyor ki Emilio soruşturmayı pek derinleştirmemişti ama çıkardığı mantıksal sonuçlar, bu kadarcık bir temele de dayansa yüreğine su serpmeye yeter sandı. Eğer genç kız, berrak bakışlarının düşündürdüğü gibi dürüst idiyse, elbette onu baştan çıkararak kendisini tehlikeye sokacak değildi; yok eğer o profilin, o gözlerin söylediği yalansa, oh ne âlâ, böylesi daha da iyi olurdu. Her iki durumun da eğlencesi vardı, sakıncası yoktu.

Angiolina giriş söylevinden pek bir şeyler anlamamıştı ama lafın gerisini anlamak için yoruma gerek duymadığı gün gibi açıktı, en çetin sözcüklerin bile yanlış anlaşılır yanı yoktu. Güzelim yüzü yaşamın renkleriyle ışıldadı, iri ama biçimli eli Emilio'nun tertemiz bir öpücüğünden kaçmadı.

Sant'Andrea terasında uzun süre durdular, yıldızlı, berrak ama aysız gecede, durgun, renkli denize baktılar. Aşağı yoldan bir araba geçti, çevrelerini saran sessizlikte, tekerleklerin inişli çıkışlı zeminde çıkardığı tıktırtı upuzun bir süre onlara kadar geldi. Eğlence olsun diye kulak kabarttılar, ta her şeyin sustuğu derin sessizlikte yavaş yavaş yitip gidinceye değin izlediler o sesi, ikisi de aynı anda duymaz olduklarına sevindiler. “Kulaklarımız pek iyi anlaşıyor,” dedi Emilio gülümseyerek.

Diyeceğini demişti, artık konuşma gereksinimi duymuyordu. Uzun süren bir sessizliği şu soruyla bozdu: “Acaba bu karşılaşma bize şans getirecek mi?” Mutluluğundan yüksek sesle kuşkulama gereksinimini duymuştu.

“Kim bilir!” diye yanıtladı kız, erkeğin sesinde duyduğu heyecanı kendi sesine de katmaya çabalıyordu.

Emilio yeniden gülümsedi ama saklanması gerektiğini düşündüğü bir gülümsemeyle. O giriş söyleviden sonra, kendisini tanımış olmak Angiolina’ya ne şans getirebilirdi ki?

Sonra ayrıldılar. Kız onun kendisini kente götürmesini istemedi, o da uzaktan izledi, bütün bütün ayrılmak elinden gelmiyordu. Ah, o ne incecik endamdı öyle! Kaygan bir çamur kaplı parke taşlarına sağlam bedeninin olanca rahatlığıyla, güvenle basa basa yürüyordu; bir kedininkileri andıran o güvenli adımlarda ne büyük bir güç ve ne büyük bir zarafet birleşmişti.

Kaderde hemen ertesi gün Angiolina hakkında, onun anlattığından çok fazlasını öğrenmek varmış.

Öğle üzeri, kıza Corso’da¹ rast geldi. Talihin bu beklenmedik gülüşü Emilio’ya canla başla bir selam verme olanağını başışladı, şapkasını başından öyle geniş bir hareketle çıkardı ki, az kalsın yere değdirecekti; kız başını hafifçe eğerek karşılık verdi ama selamın eksigini cıvıl cıvıl, enfes bir bakışla tamamladı.

Sorniani adında, sarı benizli, sıska, söylentilere göre kadın düşkün, üstelik boş kafalı, dedikodularıyla hem kendine, hem başkalarına zarar veren biri, Emilio’nun koluna asıldı, o kızını nereden tanıdığını sordu. İki erkek aslında çocukluk arkadaşıydı ama yıllardır birbirleriyle konuşmamışlardı, Sorniani’nin kendisine yaklaşma gerek-

1. Ana cadde. (Ç.N.)

sinimi duyması için civardan bir dilberin geçmesi gerekiyormuş anlaşılır.

“Tanıdıklarımın evinde tanıştım,” diye yanıtladı Emilio.

“Şimdi ne havalarda acaba?” diye sordu Sorniani, Angiolina’nın geçmişini bildiğini, bugününü bilmediğini de pek sıkıldığını belli ediyordu.

“Ne bileyim ben.” Sonra başarılı bir umursamazlık taklidiyle ekledi: “Bana akli başında bir kızcağızmış gibi geldi.”

“Ağır ol bakalım!” diye kesti Sorniani; tam tersini belirtmek istermiş gibi kararlı konuşmuştu ancak kısa bir sessizlikten sonra düzeltti: “Aslında ben bir şey bilmiyorum, ben tanıdığımda başından bir kez karanlık bir olay geçmişti ama herkes yine de namusludur,” diyordu. Emilio’nun daha fazla kurcalamasına hiç gerek bırakmadan anlattı; kızcağızın başına az kalsın devlet kuşu konuyormuş ama sonradan, artık suç kendinde miymiş başkasında mı bilinmez, pek kötü bir duruma düşmüş. İlk gençliğinde Merighi diye biri ona deli divane tutulmuş, pek yakışıklı bir adammış –Sorniani gerçi adamı hiç beğenmemişmiş ama şimdi ne yalan söylesinmiş– üstelik hali vakti yerinde bir tüccarmış. Kıza çok dürüst davranmış, ailesini pek gözü tutmadığından, almış, evine, annesinin yanına götürmüş. “Kendi annesinin yanına!” diye bağırıyordu Sorniani. Sanki o salak herif –adamı salak, kızını namussuz göstermek için elinden geleni ardına koymuyordu– dışarıda cilveleşemez miymiş, ille de annesinin gözü önünde mi yapmalıymış? Sonra aradan birkaç ay geçmiş. Angiolina aslında hiç ayrılmaması gerektiği evine kös kös geri dönmüş. Merighi de birtakım hatalı yatırımlarda bulunarak yoksul düştüğünü ileri sürerek annesini alıp kentten gitmiş. Kimileri diyorlarmış ki işin içinde iş varmış. Merighi’nin annesi, Angiolina’nın bir kepezeliği-

ni yakalamışmış da kızı evden kovmuşmuş. Sonra Emilio hiç sormadan olaya daha başka yorumlar da getirdi.

Ama konuyu pek ilginç bulduğundan, coştukça coşuyordu, aklına eseni söylediği apaçık ortadaydı. Brentani de tümüyle inanabileceği sözcüklerden, herkesçe bilinmesi gereken olaylardan ötesine kulak asmadı. Merighi'yi görmüşlüğü vardı; uzun boylu, atlet yapılı, tam Angiolina'ya göre bir erkekti. Ticaretle idealist davranıyor diye anlattıklarını, hatta kınadıklarını hatırlıyordu; gözünü daldan budaktan esirgemiyormuş, çalışma didine dünyayı ele geçireceğini sanıyormuş. Sonunda, işi gereği her gün karşılaştığı kişilerden o gözü pekliğin Merighi'ye pahalıya patladığını duymuştu, adamcağız ticarethanesini tam bir iflasla kapamıştı. İşte bu yüzden Sorniani'nin lafları boşa gidiyordu çünkü Emilio artık olup bitenleri yerli yerince bildiğini düşünüyordu. Merighi yoksul düşüp kendine güvenini yitirmişti, aile kuracak cesareti kalmamıştı; varlıklı, ciddi bir burjuva hanımefendisi olmaya hazırlanan Angiolina da böylece bir gönül eğlencesine dönüşmüştü. Kızcağıza yürekten acıdı.

Sorniani, Merighi'nin sevgi gösterilerine tanık olmuşmuş. Birçok kez onu pazar günleri eski Sant'Antonie Kilisesi'nin kapısında, kız içeride diz çökmüş dua ederken bekler görmüşmüş, öylece dalmış, loşlukta bile ışıklar saçan o başı seyrediyormuş.

"Çifte tapınma," diye düşündü Brentani duygulanarak, Merighi'nin yüreğinde hangi sevecenlikle o kilisenin eşğine çakılıp kalmış olabileceğini kolaylıkla sezebiliyordu.

"Budala," diye noktaladı Sorniani.

Sorniani'nin anlattıkları Emilio'nun gözünde serüvenin önemini artırdı. Kızla yeniden buluşacağı perşembe gününü ipe çeker oldu, sabırsızlığı çenesine vurdu.

En yakın arkadaşı, Balli adında bir heykeltıraş, o ta-

nışmayı hemen ertesi gün haber aldı. “Bu kadar bedavadan eğlenebilecekken kendimi neden bundan yoksun bırakacakmışım?” diye sordu Emilio.

Balli durup dinledi, ne kadar şaşıtığı yüzünden okunuyordu. Brentani’yi on yılı aşkın bir süredir tanırdı, bir kadın yüzünden böyle kendinden geçtiğine ilk kez tanık oluyordu. Onu nasıl bir tehlikeyle yüz yüze bulunduğunu hemen fark etti, düşüncelere daldı.

Beriki itiraz etti: “Ben mi tehlikedeyim? Bu yaşım da, feleğin çemberinden geçmiş bir adam?” Brentani feleğin çemberini diline dolamıştı. Bu adı verebileceğini sandığı şeyi kitaplardan edinmişti: hemcinslerine karşı büyük bir güvensizlik, büyük bir küçümseme.

Balli ise merdiven dayadığı kırk yaşından daha iyi yararlanmıştı, deneyimleri ona arkadaşının deneyimlerini değerlendirecek bilgiyi sağlıyordu. Emilio kadar kültürlü sayılmazdı ama onun üzerinde, yine onun izni, hat ta isteğiyle, bir tür babalık yetkisi kurmuştu; Brentani’nin yazgısı gerçi pek neşeli değildi ama hiçbir tehdit de gizlemiyordu, yaşamında hiçbir beklenmedik şey olmuyordu ama, yine de kendisini güvencede duymak için böyle destekler arıyordu.

Stefano Balli uzun boylu, sağlam yapılıydı, yüzü şu yaşlanmak nedir bilmeyen bronzlaşmış yüzlerden biriydi, masmavi gözleri gencecik ışıldardı; yaşını ele veren tek şey kumral saçlarına düşmüş kırlar, özenle düzeltilmiş sivri sakalı, tertipli, biraz sert duruşuydu. Merak ettiği ya da acındığında tatlı, gözlemci gözleriyle bakardı ama o bakışlar en sıradan bir çatışma ya da tartışmada çelik gibi sertleşirdi.

Başarı onun da yüzüne gülmüş değildi. Kimi jüri, eskizlerini geri çevirirken bile şu ya da bu özelliğini övmüştü, gel gelelim İtalya’da sanat pazarlarından hiçbirine hiçbir yapıtı ulaşmamıştı. Ne var ki o, başarısızlığın-

dan ötürü hiçbir zaman umutsuzluğa kapılmamıştı. Ya-pıtlarını ara sıra tek tük sanatçıya beğendirmekle yetini-yordu, sanatı çok özgün olduğu için çok kişi tarafından beğenilemeyeceğini, yığınlara ulaşamayacağını düşünü-yordu; kendine çizdiği yolda bir kendindenlik ülküsü, bir bilinçli sertlik, bir yalınlık ya da kendi deyimiyle bir düşünce saydamlığı peşinde ilerlemişti, sonunda başka-larından kaynaklanan her türlü düşünce ya da kalıptan arınıp kendi sanatçı “ben”ine ulaşacağına inanıyordu. Çalışmalarının sonucunun başarısız olabileceğini kabul et-miyordu, gel gelelim benzeri görülmedik bir kişisel başa-rı, gizlediği, hatta yadsıdığı bazı doyumlar vermeseydi, kahırlanmaktan, mantık yürüterek kurtulamazdı; o gü-zelim ince uzun bedenini dimdik gezdirmesine hayli yardım oluyordu o doyumların. Hırslı olduğundan, her şeyden önce vermek nedir bilmemesine karşın, kadınlardan gelen sevgi onun gözünde gururunu okşamaktan ileri giden bir şeydi; başarıydı ya da başarıya çok benze-yen bir şey. Kadınlar, sanatçının aşkına, hoşlanacakları türden bir sanat olmadığı halde sanatını da severlerdi. Kendi dehasına olan inancı yüreğine böylece kök salmış, sevildiğini, hayranlıkla seyredildiğini duyarak, üstün in-san tutumunu olanca doğallığıyla sürdürüyordu. Sanatta acımasız, pervasız yargılarla ortaya çıkıyor, toplum için-de fütursuz davranıyordu. Erkekler kendisinden pek hoş-lanmaz, o da ancak kendisini zorla kabul ettirebildiği kim-selere yanaşıyordu.

On yıl kadar önce, Emilio Brentani gelip ayağına ta-kılmıştı; o zamanlar delikanlıydı, kendisi gibi bencilin bi-riydi ama kendisi kadar talihli değildi, Balli ona ısınver-mişti. Başlangıçta onu kendisine hayran diye başkalarına yeğlemişti; çok sonraları alıştı, sevdi, onsuz edemez oldu. İlişkileri Balli'nin damgasını taşıyordu. İhtiyatlı Emilio'nun aslında istemeyeceği kadar sıkı fıkı oldular, heykelti-

raşın tek tük ilişkilerinin hepsi gibi, içli dışlı bir ilişki kurdular. Düşünsel ilişkileri ise görsel sanat alanıyla sınırlı kaldı, bu alanda en ufak bir fikir ayrılıkları bile yoktu; çünkü görsel sanatlarda bir tek ilke vardı: Balli'nin kendini adadığı, şu klasik denilen sanatçıların bizden alıp götürdüğü yalınlığı ya da saflığı yeniden kazanmak ilkesi. Kolay uzlaşmışlardı; Balli öğretiyordu, öteki öğrenmeyi bile beceremiyordu. Aralarında konuşurlarken Emilio'nun karmaşık yazın kuramlarından hiç söz etmiyorlardı; çünkü Balli bilmediği her şeyden nefret ederdi. Emilio da arkadaşının her şeyinden etkilendi; yürüyüşünden, konuşmasından, hatta el kol hareketlerinden. Sözcüğün gerçek anlamıyla erkek olan Balli başkasından bir şey almazdı; Brentani'nin yanındayken de, kendisini gözünün içine bakan o yığınla dışiden birinin yanındaymış gibi duyabiliyordu.

Emilio da serüveninin tüm ayrıntılarını dinledikten sonra, "Eh," dedi, "gerçekten de belli bir tehlikenin bulunduğu sanmıyorum. Öyle tam zamanında yere düşeceği tutan bir şemsiye ile hiç naz etmeden verilen randevu bunun ne çeşit bir serüven olduğunu açık etmiş bile."

"Ya, sahi," diye onayladı Emilio ama aslında kendisinin o ayrıntılara pek önem vermemiş olduğunu, Balli parmak basınca, yeni olaylarla karşılaşmışçasına şaşırıldığını söylemedi. "Yani Sorniani haklı mı sence?" Sorniani'nin anlattıklarını dinlerken o ayrıntıları dikkate almış değildi elbette.

Balli ihtiyatı elden bırakmadı.

"Hele benimle bir tanıştır da, ne olduğuna sonra karar veririz."

Brentani, kız kardeşinin yanında da çenesini tutamadı. Amalia, asla güzel olmamış bir küçükhanımdı; upuzun, kupkuru, renksizdi –Balli, onun annesinden so-luk doğduğunu söylerdi– genç kıza benzer bir elleri kal-

mıştı; bembeyaz, incecik, kalıptan dökülmüşçesine biçimli, gözü gibi baktığı elleri.

Ağabeyinin kendisine bir kadından ilk kez söz ediydi bu; onun saf, tertemiz sanarak söylediği, oysa dilinde istekle, aşkla dolan sözleri, Amalia şaşkınlık içinde, benzi solarak dinledi. Henüz hiçbir şey anlatmamıştı ki kız ürktü, Balli'nin uyarısını yineledi:

“Aman bir saçmalık edeyim deme.”

Sonra her şeyi anlatmasını istedi, Emilio da yüreğindeki hayranlığı ve o ilk akşamın mutluluğunu tasarlarına, umutlarına hiç değinmeden açığa vurabileceğini sandı. Aslında işin en tehlikeli yanını açığa vurduğunu fark etmiyordu bile. Kız durup dinledi, şunu bunu istemek için sözünü kesmesin diye hiç ses çıkarmadan sofraya hizmetini görüyordu. Kitaplığa çevrilmiş eski dolapta boy gösteren beş yüz tane aşk romanını da aynı havayla okumuştur kuşkusuz, ne var ki şimdi duyduklarından –şaşkınlık içindeydi ama pekâlâ farkındaydı– bambaşka bir biçimde etkileniyordu. Edilgen bir dinleyici olarak kalmıyordu, bir başkasının yazgısına tutkulanıyor değildi; kendi yazgısı yeni baştan canlanıyordu. Aşk evden içeri girmişti bir kez, yanı başında yaşıyordu, ağlarını örererek, tedirgin. Amalia'nın içinde günlerini tüketmiş olduğu durgun havayı dağıtıvermişti, kız şimdi kendi yüreğine şaşkınlıkla bakıyordu, bu haliyle nasıl olup da zevk almayı ve acı çekmeyi istememiş diye.

İki kardeş aynı serüvene sürükleniyordu.

Yaşlılık, otuz beş yaşındaki Emilio'nun güzel Angiolina'ya duyduğu takıntı derecesine varan tutkusu üzerine temelleniyor gibi görünse de, yazarın aslında Emilio karakteri aracılığıyla döneminin "güçlü" erkek profilini aşama aşama çöküşe uğrattığına tanıklık ederiz.

XX. yüzyıl edebiyatının önemli yazarları arasında yer alan Italo Svevo, **İşte Hayat ve Zeno'nun Bilinci** gibi başlıca yapıtlarında olduğu gibi, **Yaşlılık'ta** da; içinde yaşadığı yüzyıl eşliğini, karmaşık iç dünyası ve deneyimlediği buhranlarıyla birlikte döneminin insanını kendine özgü titiz gözlem yeteneği ve incelikli psikolojik betimlemeleriyle yansıtmıştır.

Kurgu, Svevo'nun imzasını taşıyan her yapıtta olduğu gibi, anlık olayların ötesinde, iki noktada düğümlenir; birincisi, Emilio, öteki iki romanın baş kişileri olan Alfonso ve Zeno'yla aynı hamurdandır, yaşam kavgasında yaya kalmış, kendi tutkusu karşısında bile çaresiz bir kişi, yeteneksiz, "beceriksiz biri"dir; ötekisi yaşamdır, olanca garipliği, tüm "özgünlüğü" ile, yaşamın ta kendisi, Svevo'nun ömür boyu eksilmeyen gençlik tutkusu, Schopenhauer'in deyişiyle "can sıkıntısı ile acı arasında gidip gelen bir sarkaç."

Neyire Gül Işık

 can

19 TL
KDV DAHİL

ISBN: 978-975-07-1850-2

9 789750 718502